

Tăceți! Un cuvânt poate distruge mii de vieți!

Anul LXVII

Arad, 7 Noemvrie 1943

Nr. 45

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

HRISTOS ȘI LUMEA

Venirea Mântuitorului Hristos în lume și apariția creștinismului, a revoluționat cu adevărat întreaga omenire, căci a înlăturat concepția veche și subredă a lumii despre viață și a înlocuit-o cu cea nouă, adică cea creștină.

După înălțarea Mântuitorului la cer, sf. Apostoli și după ei sf. Părinți, au trebuit să ducă o luptă uriașă cu mentalitatea lumii de atunci, ca să dovedească superioritatea noiei concepții, să răstoarne pe cele vechi și să instauereze pe cea nouă, adusă de Iisus Hristos.

Insuși Mântuitorul în timpul propoveduirii Sale, față de asalturile iscoditoare ale fariseilor și cărturarilor, a trebuit să le explice lor, și prin ei lumii întregi, cine este El, de unde vine și cu ce scop a venit. Și fiindcă a spus, că a venit să întemeieze nu o împărăție pământească plină de comoditate și de patimi, ci una cerească, o împărăție spirituală, mai sublimă decât toate împărățiile pământești, de atunci oamenii s'au împărțit în două: unii care l-au înțeles și i s'au alăturat Lui, iar alții care nu l-au înțeles și i s'au împotrivit. Această stare o aflăm și astăzi.

Deși s'a dovedit și s'a exprimat superioritatea și sublimitatea concepției creștine despre viață, cu toate acestea, cea mai mare parte a omenirii, ține și azi să-și întocmească viața tot după precepte omenești relative și păgâne, iar nu după cele dumnezeiești și eterne, cuprinse în Evanghelia lui Hristos. De douăzeci de veacuri, Biserica Lui, prin slujitorii ei, se străduiește neîncetat ca să-i aducă pe toți la „cunoștința adevărului” și să le descopere Evanghelia păcii și a dreptății, căci doar pentru aceasta a venit Mântuitorul în lume, ca s'o izbăvească de rău, iar tot cel ce va crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică (Ioan 3, 16).

El a venit nu s'o tulbure, ci s'o împace cu Dumnezeu și s'o salveze din prăpastia, în care

se rostogolise din cauza păcatelor ei. „Eu lumina în lume am venit — spune El — ca tot cel ce crede în Mine, întru întunec să nu rămână, ci să aibe lumina vieții” (Ioan 12, 46). A venit ca toți cei ce nu văd să vadă și cei ce nu cred să creadă.

Venirea Sa în lume și binevestirea Evangheliei Sale au făcut ca omenirea să-și schimbe radical și felul de a cugeta și felul de a viețui, fiindcă i s'a descoperit ceace nu știuse mai înainte. I s'a arătat cum trebuie să trăiască, spre binele și fericirea ei. I s'a luminat conștiința destinației sale superioare și i s'a arătat pentru totdeauna, că nu va putea găsi liniștea adevărată și siguranța deplină, decât atunci când va trăi și va lucra după pilda dumnezeiască. Prin aceasta i s'a dat posibilitatea pentru o evadare desăvârșită din cătușele naturii moștenite ale păcatului și ale morții veșnice.

Hristos s'a prezentat nu numai ca un profet, sau numai ca un învățător al omenirii, ci ca legea supremă, pentru atingerea supremului scop, adică fericirea, după care alergă și se sbate omenirea de azi.

„Hristos învață pe oameni, că în el există ceva care-i ridică deasupra acestei vieți, cu goana, cu frica și plăcerea ei. Cine va înțelege învățătura lui Hristos — nu numai cu mintea, ci mai ales cu inima, — acela are acelaș sentiment ca și pasărea care nu știuș până atunci că are aripi, și deodată înțelege că ea poate sbura, poate fi liberă și n'are să se teamă de nimic” (Leon Tolstoi).

Hristos este pentru omenire, ceace este soarele pentru univers, din ale cărui raze trăiește orice făptură. Apune el, apune și viața. Răsare el, învie și natura, iar oamenii se însuflețesc. După cum natura fără soare nu poate trăi, tot așa nici omenirea fără Hristos. Fără El, toate devin reci și fără viață.

Pentru aceea, împăcarea deplină ca și regenerarea omenirii de azi, nu va putea fi restabilită, decât revenind din nou la sursele spirituale ale vieții, izvorâte din Evanghelia lui Hristos.

„Acolo unde nu e Dumnezeu, nu e deloc omul“ (N. Berdiaeff). Aceasta e descoperirea experimentală a timpurilor noastre: omenirea nu poate fi lipsită de Hristos și de Biserica Lui.

Numai El rămâne cea mai uriașă personalitate din lume, fiindcă numai El ne-a dat pilda celei mai pure vieți spirituale. Hristos rămâne în centrul istoriei omenestii, ca stânca în mijlocul oceanului. După cum stânca din oceanul infuriat devine singura nădejde de salvare a celor naufragiați, tot așa Hristos în mijlocul omenirii învrăjbite.

Când dintre oameni a pierit iubirea, pacea și dreptatea, singurul păstrător al acestor colonne ale vieții, rămâne numai El, și este gata oricând să ni-le dea, dacă ne vom întoarce la El, și i le vom cere cu stăruință.

Numai El rămâne deapururi „calea, a-

devărul și viața“, „lumina lumii“ și „ușa“ spre împărăția lui Dumnezeu.

De aceea, azi când lumea creștină și civilizată se găsește în fața celui mai mare dușman, bolșevismul, ce caută să le distrugă total, Hristos, prin Biserica Lui, ne vine în ajutor și ne cheamă mereu la El, zicându-ne: „Veniți de luați toți Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, Duhul temerii de Dumnezeu“, Duhul păcii și al dreptății, pentru mântuirea voastră. „Rămâneți întru Mine și Eu întru voi..., că fără Mine nimic nu puteți face“...

„Nici o voință păgână oricât de puternică ar fi ea, n'ar putea creia cecece au creiat și pot creia, dealungul veacurilor, două frânturi de lemn așezate în cruce“ (Ovid Deușușianu-Fiul).

Iată pentru ce, în marea încleștare de azi, o singură poruncă de salvare se desprinde și anume: întoarcerea la Hristos, ca prin El și împreună cu El, să câștigăm pacea și viața.

Drumul Bisericii, va rămâne deapururi drumul mântuirii.

Pr. MARIN ȘFETCU

Chemarea preotului *

Am cetit undeva („Curentul“) un lucru care m'a impresionat foarte. Iată de ce este vorba. Scriitorul creștin, — de neprețuită valoare — dl Alex. L. Moldovanu dela București, în călătoria misionară pe meleagurile scumpei noastre țări, a întâlnit un preot orb. În trecutul războiului s'a îmbolnăvit în urma epidemiilor cari bântuiau cu furie prin țară și de atunci a rămas orb de amândoi ochii. Și cu toate acestea slujește cu credință nețărmurită la acelaș altar. Cunoaște biserica foarte bine și știe rânduiala slujbei și tipicul de rost și face cuvenitele mișcări prin biserică fără să se poticnească. Cu o zi înainte de a sluji, preoteasa sau dascălul îi citește Evanghelia și el o învață de rost. Și spune dl Alex. L. Moldovanu că l-a auzit vorbind. Vorbește cu atâta credință și convingere încât lumea se adună setoasă să-i asculte graiul. Și lumea plânge și se înalță cu cugetul către Dumnezeu. Parcă este un glas din altă lume. „Eu sunt orb și nu văd lumina. Dar din ceea ce aud și simțesc eu în sufletul meu sunt convins că lumea e foarte stricată. Și pentru păcatele noastre au venit multe încercări peste noi și peste țara noastră. Țara noastră a fost sfâșiata de cei fărădelege, și acum văd că bunătatea lui Dumnezeu e nemărginită. Saltă înimă în mine de bucurie că bunul Dumnezeu ne-a ajutat să scoatem o bună parte din Țară din mâinile vrăjmașilor noștri. Și credința mea îmi spune că până

în sfârșit țara noastră iarăși va fi liberă. Cu smerenie, credință și bucurie mă plec în fața lui Dumnezeu mulțumindu-i pentru tot binele care ni l-a dat nouă. Iar voi, nu vă pierdeți credința în bunătatea lui Dumnezeu“.

Noi cari avem ochi trupești, să fim pătrunși de însemnătatea zilelor prin cari trecem, de rolul și chemarea noastră.

Vremile mari, scot la iveală probleme mari, cari trebuie rezolvate. De felul cum sunt rezolvate depinde biruința. Și cine nu dorește acest lucru? Biserica lui Hristos, instituție divină întemeiată și condusă de Hristos — prin sf. Duh — a stat de veghe în toate locurile și în toată vremea la leagănul, bucuria, căderea, înălțarea și mântuirea fiilor săi. Dela leagăn și până la moarte și după moarte are grijă și nu uită pe fiii săi. Credincioasă și dreptmăritoare, și-a făcut datoria „din toată inima...“ „Ca pentru Domnul“. Fericiți sunt aceia cari au ascultat, ascultă și urmează glasul ei! Multe au fost furtunile, grele au fost luptele, nenumărate ispitele pe cari le-a trecut „privind țintă spre căpetenia desăvârșirii noastre“.

Dacă în trecut și-a făcut datoria, și azi și până la sfârșitul veacurilor trebuie să fie și să rămână aceiași: „una, sfântă, sobornicească și apostolească biserică“. Glasul ei să vestească tuturor voia lui Dumnezeu. Pe cel slab să-l întărească. Pe cel întristat să-l mângâie. Pe cel căzut să-l ridice. Pe cel neștiutor să-l învețe. Toată neputința să o vindece.

* Cuvântare rostită la Adunarea gen. a Asoc. Clerului „A. Șaguna“, secția Hălmgaiu, 8 IV. 1943.

Sf. Ap. Pavel zice: „Și vă rugăm fraților, muștrați pe cei fără rânduială, mângâiați pe cei slabi de înțeles, sprijiniți spre cei neputincioși, fiți îndelung răbdători față de toți. Vedeți să nu răsplătească cineva cuiva rău pentru rău, ci urmăriți totdeauna binele și unii față de alții și față de toți“ (I Tes. 5, 14-15). Acesta este rostul și aceasta e chemarea înaltă dată preoților de Hristos Domnul.

Să ne cunoaștem, să ne ajutăm și să ne iubim! Aceasta este porunca vremii, a neamului și glasul lui Dumnezeu: „Fiii mei, iubiți-vă unii pe alții, precum și eu v'am iubit pe voi“ (Ioan 15, 12). Să piară dintre noi toată vrajba și oarba neunire! Să sălășluiască între noi pacea lui Dumnezeu care covârșește toată mintea. „Frate de frate ajutat este ca o cetate tare“ (Prov. Sol. 18, 19). În fața dragostei lui Hristos, cad zdrobite toate puterile iadului.

În războiul sfânt de azi, porunca supremă a ceasului de față este: „Înainte!“ Aceasta poruncă ne sună și nouă. Înainte! spre patria veșnică. Înainte în lupta pentru mântuirea sărmanului nostru suflet năcăjit și întristat! Înainte pentru luminarea și mântuirea neamului nostru de toți văzuții vrăjmași. Să nu ne încurcăm în lucrurile vremelnice și cu ispitele acestei lumi. Mântuitorul nostru zice în Sf. Sa Evanghelie: „Nimeni, care-și pune mâna pe plug, și caută înapoi, nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu“ (Luca 9, 62). Nu căutând înapoi spre cele rele, nu pismuindu-ne, ci iubindu-ne să mergem... înainte!... tot înainte!...

În lupta gigantică care e înaintea noastră să luăm pildă dela Dascălul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și dela aleșii Săi. Fapta și cuvântul să fie nedespărțite.

„Când avea (părintele) Ioan era aproape de moarte, povestește Cassian, s'au adunat ucenicii împrejurul lui și l-au rugat stăruitor să le lase o vorbă ca un fel de testament, prin care să li se arate pe scurt cum pot să ajungă la desăvârșire. Și muribundul le spuse drept răspuns: „Niciodată nu mi-am împlinit voia mea, și încă ceva vreau să vă spun, tot așa de însemnat. Niciodată n'am învățat pe altul un lucru, pe care să nu-l fi făcut eu mai întâi“ („Ortodoxia“ Nr. 27—1943). Așa și noi, pururea să facem voia Stăpânului. Să ne adăpăm sufletul din izvorul cel fără de moarte al cuvântului lui Dumnezeu. Să trăim și numai după aceia să îndrumăm și pe alții pe acelaș drum. Acesta este secretul reușitei și biruinței noastre pastorale și duhovnicești.

În caz contrar ne ajunge muștrarea și pedeapsa lui Dumnezeu. Vai de aceia cari „...leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu vor să le miște“ (Mat. 23, 4)!

Fericirii și pururea pomenirii noastre înaintași au înțeles acest lucru și l-au realizat în viața lor.

mijlocul furtunilor și greutăților de tot felul. Minunat este descris rolul și calitățile preotului ardelean de altădată, și considerația de care se bucura el în fața credincioșilor și a familiei sale, de către scriitorul Ion Agârbiceanu. Calitatea esențială a acestui preot era evlavia: „Acești oameni, aceste fețe sfințite, fără multă carte, credeau, posteau, ajunau în rând cu credincioșii țărani. Preotul cinstea posturile, ajunurile, praznicile ca o lege pentru comunitatea întreagă. Nici bănuială nu adia că preotul n'ar ținea legea în rând cu ei. Și nici nu era motiv de bănuială“, „...acești preoți — țărani erau însuși tari în credință ca și poporul, se îmbrăcau în odăjdiile sărace cu sfială și cu cutremur. Prin credință erau convinși de sfințenia slujbei lor, de misterul adaus ființei lor prin sacramentul preoției“.

„De aceia ei se apropiau de altar cu frică și cu umilință, mai pătrunși de taina puși să o săvârșească, decât teologul cel mai învățat“...

„Numai acest tip de preot răscolește adâncurile spirituale... De altfel și după dogmă, numai preotul cu credință și convingere adâncă e păstorul chemat...“

Aceasta este calitatea fundamentală a preotului român ardelean de altă dată și a preotului de totdeauna, calitate remarcată pe bună dreptate și de P.S.S. Episcopul nostru *Andrei: evlavla*. Toate celelalte calități sunt o podoabă a bunului preot; aceasta este condiția necesară a acestuia.

Credincioșii de altădată erau și ei în aceeași notă a creștinătății bine înțeleasă, când pe acest preot, înzestrat cu această calitate, îl apreciau și îi arătau o profundă considerațiune.

Chiar și familia preotului purta un respect religios față de preot, pe care chiar și preoteasa și copiii nu-i ziceau într'altfel, decât „părintele“ (cum aflăm tot la Păr. Agârbiceanu).

Și era bună rânduiala aceasta, căci aceasta este rânduiala firii înălțată prin harul dumnezeiesc.

Ea poate servi din punctul ei de vedere drept model și îndreptar pentru toți creștinii de totdeauna, dar mai ales pentru preoți („Gazeta Hunedoarei“).

Cu nimic nu trebuie să rămânem mai prejos decât fericirii și pururea pomenirii noastre înaintași. Cu acelaș zel, cu aceeași evlavie, cu aceeași dragoste, credință și speranță în bunătatea lui Dumnezeu și în fericirea vieții celei de apoi, să punem toată truda și viața noastră.

Să nu ne asemănăm și noi copilului neștiutor, care mergând pe malul mării a găsit într'o cutie multe diamante prețioase, și în neștiința lui crezând că sunt pietri strălucitoare, a început să le arunce în mare una după alta. La cel din urmă diamant, un călător — care din întâmplare trecea prin acel loc — îi atrage atenția asupra valorii neînchipuit de mare a acelor pietri strălucitoare, cari nu erau decât diamante, pe cari băiatul în prostia lui nebună le arun-

case în mare. Acum însă era prea târziu și culegerea lor din mare era cu neputință.

Și noi suntem — prin mila lui Dumnezeu — purtători de comori neînchipuit de mari. Să nu ne arătăm nebăgători de seamă de darul lui Dumnezeu, care ni-s'a dat nouă, prin punerea mâinilor arhieresti. Să înțelegem tâlcul înalt al vremilor de azi!

Este adevărat și aceia, că nu după vrednicia noastră ne miluește Dumnezeu; ci după nesfârșita Lui dragoste și bunătate. Dumnezeu așteaptă dela noi cel puțin atâta credință cât „un grăunte de muștar” (Luca 17, 6). Ceia ce facem, să facem din tot sufletul și din toată inima. „Până avem vreme, să facem bine către toți, dar mai ales față de cei de o credință cu noi” (Gal. 6, 10).

Să putem da răspuns bun înaintea înfricoșatului județ, după cum am jurat înaintea Arhierelui la hirotonie, având în nevrednicile noastre mâni „cinstitul și de viață făcătorul trup al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos”.

Preot Toma N. Florea

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Cramer V. trad. de Szanyi F.)

Primi ani petrecuți în parohie.

Preotul tânăr, pe cât îi este cu putință, se acomodează colegilor săi, în privința lucrurilor de mai puțină importanță. Dar să înțelegem bine, în lucrul de puțină importanță, fiindcă sunt multe în privința cărora nu-i permis, nu poate să se acomodeze. Așa de pildă: facerea serviciului divin cu grabă, neglijarea rugăciunilor înainte și după cuminecare, purtarea necuviincioasă prin biserică și cu prilejul săvârșirii sfintelor Taine, groaza de spovedanie, tratamentul sumar cu penitenții, neglijență la pregătirea predicilor, nepăsarea față de școală și față de bolnavi, groaza în fața oricărei munci intelectuale, prea multele călătorii și excursii, conveniri de lungă durată și risipitoare de timp, batjocorirea altora și, în special, a colegilor, împrietinirea prea mare cu beuturile alcoolice etc.

În privința acestora, preotul tânăr nu poate, nu-i permis să-i urmeze pe colegii săi mai bătrâni. Atunci, însă, când aceste lucrări le face, după dictamentul inimii sale, va lucra cu modestie și fără intenția de a se face bătător la ochi. Va face ceea ce se cuvine să facă, fără de multă vorbă și cumpănire. Va lucra cu speranța că, prin câteva observări, făcute la timp, va putea să-i aducă și pe colegii săi la calea cea dreaptă și bună. Va încerca lucrul acesta, însă cu modestie și prudență.

Fiindcă sunt în joc interese de foarte mare im-

portanță, păstorul de suflete cu zel apostolesc se simte îndemnat să ceară ajutorul și grația lui Dumnezeu, care să-l ajute să cunoască drumul cel bun; mai cere apoi curaj, abnegație și spirit de jertfelnicie.

Preotul tânăr, la început, mai cu seamă în parohiile mici, se poate întâmpla să aibe mai puțin de lucru, decât ar dori. Acest fapt, însă, pe preotul acela, în care este bunăvoință, nu-l neliniștește de loc, căci îi rămâne vreme destulă să-și cultive sufletul și să se pregătească mai bine pentru agendele sale (predică, catehizare, spovedanie...)

Dacă preotul este așa cum trebuie să fie, atunci cercul lui de activitate se va forma de sigur, chiar dacă și nu atât de repede cum ar dori el. Nu-i permis să uite că la aprecierea unei munci, nu extinderea e dătătoare de ton, ci pregătirea serioasă, și rezultatul binecuvântat. Lucrul acela, care-l face pe preot să neglijeze ceea-ce-ar trebui să facă pentru mântuirea sufletului său, n'are la temelie sa pe Dumnezeu, ci natura.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc își află de lucru oriunde. Dacă agendele sale pastorale nu-i reclamă tot timpul disponibil, atunci timpul rămas îl folosește pentru o mai bună pregătire, întru rezolvirea afacerilor sale oficioase, pentru studiu, rugăciune și deprinderi evlavioase. Prin aceasta muncă continuă, puterea lui intelectuală se întărește, cercul de vederi i-se lărgeste, lucrul lui va fi mai intensiv, mai durabil, mai cu efect și el devine adevărat atlet din cauza lui Hristos. Și cu cât înaintează mai mult pe acest drum, cu atât va fi folosit de Domnul, mai adeseori, ca instrument spre bine și va ajunge în astfel de situații, încât să poată face mult bine pentru Biserică. Afară de asta, în fața lui se întinde câmpul cel vast al rugăciunii și, cu cât are mai mult timp liber, cu atât mai mult poate să muncească pe acest teren, revărsând, prin aceasta, binecuvântare în lungul și în latul lumii.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc, la început, când nu are așa mult de lucru, cugetă foarte des la viața retrasă și liniștită a Mântuitorului. Treizeci de ani a petrecut Domnul în retragere modestă și cine ar cuteza să spună că, în acest timp, a făcut mai puțin pentru cauza lui Dumnezeu, decât în cei trei ani, prin activitatea sa de învățător public? Acolo l-a servit pe Dumnezeu prin munca sa binecuvântată, prin jertfa sărăciei, a umilinței și a renunțării, iar aici prin învățăturile și minunile sale.

Poate obveni și cazul contrar, adică tânărul preot aproape că se istovește sub povara agendelor sale pastorale. Se poate să fie împovărat de către preoții mai bătrâni cu tot felul de sarcini. Păstorul de suflete cu zel apostolesc primește lucrul, cu toată inima, fiindcă știe că numai în felul acesta poate să devină distins păstor sufletesc. Se păzește, însă, ca să nu fie atât de ocupat încât să nu-i rămână timp

suficient ca să se poată pregăti pentru predici, catehizare și pentru facerea exercițiilor sufletești necesare. Cu toate că-i gata să poarte jugul muncii, în locul colegilor săi, totuși grijește ca să nu abuzeze nimeni de bunătatea lui.

Când preotul tânăr își începe activitatea într-o parohie, pe lângă blândețe, trebuie să se distingă și printr-o vie activitate pastorală. Oamenii îl urmăresc la fiecare pas cu simpatie, îl iubesc, și această iubire și-o manifestează cu orice prilej. Dacă predică bine și cântă frumos, îl țin ca pe palmă. Nu trebuie uitat însă că acest fapt este împreunat, uneori, cu mari primejdii. Astfel, în inima preotului se poate furișa, cu ușurință, dorul de a plăcea, mândria și dorul de mărire deșartă. A nutri în suflet astfel de porniri înseamnă să-ți expui toată activitatea unui faliment rușinos. Păstorul de suflete cu zel apostolesc, însă, nu uită că iubirea și recunoștința oamenilor nu privesc persoana și însușirile lui, că el nu face altceva decât că-și împlinește datoriile și pururea zice cu Domnul: „*Ce am fost dator a face am făcut*“ (Lc. 10, 17).

De aceea, lozinca preotului tânăr trebuie să fie simplitatea și supunerea, precum și intențiune bună pentru orice lucru. Se roagă cu tenacitate și căldură pentru grația supunerii.

Se poate întâmpla și aceea ca preotul să nu întâlnească nicio recunoștință, lucrurile să nu meargă așa cum i'ar plăcea lui și toată osteneala lui să pară a fi zadarnică. Poate ajunge să fie cuprins de descurajare, decepție și desgust de preoție. În cazul acesta, dacă ar bate în retragere și nu s'ar împotrivi acestor sentimente deprimante, ar omori în sine orice zel și, ca un laș, s'ar desbrăca și de speranță. În astfel de caz se silește se afle cauza răului și dacă o află se silește s'o înlăture. Își împlinește bine agendele pastorale și satisface, pe terenul pastorației, toate așteptările. Își face exercițiile preoțești mai cu zel, și îl roagă pe Dumnezeu să-i plinească toate lipsurile. În felul acesta, poate spera îndreptarea spre bine și, apoi, spre mai bine.

Am cunoscut preoți dotați de Dumnezeu cu mai puțină capabilitate și dela cari, la începutul carierii lor, abia se putea aștepta ceva. Prin sârguință de fier, prin exerciții neconținute și prin viața lor ireproșabilă, însă, au progresat așa de mult, încât au ajuns să fie iubiți, din ce în ce tot mai mult, de credincioși; au ajuns să se distingă printr-o activitate pastorală foarte binecuvântată. Acestor preoți li-se potrivește cuvintele: „*Ora et labora*“, adică lucrează, învață, cultivă-te și te roagă, pentru ca Dumnezeu să-ți ajute.

S. Ș.

„Cărbuni de foc..“

Băiatul veni dela școală cu lacrimi în ochi și cu obraji îmbujorați. Tatăl său încercă să-l mângâie, să-l potolească. În zadar.

„Am să mă răzbun! O să-l dau eu lui!“ — spunea băiatul printre sughițuri.

„Ce-ai să-l faci?“ — întrebă tatăl.

„Ce-am să-l fac!? Uite! Așa, așa... atcl... atcl...“

Și micul învins izbea în vânt cu pumnii și cu picioarele, trudindu-se ca unul care dă lovituri în coaste și în făcl dușmanului său.

Era un elev pașnic și cuminte. De data aceasta însă, ca un pahar prea plin, își revărsa amarăciunea.

„Lasă, lasă, și-mi povestește cum a fost. Te-ai certat cu el?“

„Da, însă ne-am împăcat“.

„Nu-l frumos să te cerți!“

„Dar iar ne-am împăcat și ne-am împrietenit, ca și când n'ar fi fost nimic. Veneam către casă ținându-ne de mână. Când am fost la colț, ca să ne despărțim, m'a lăsat de mână și m'a izbit cu pumnul în față“.

„Și-apoi?“

„Apoi a fugit. N'am mai putut să-l ajung. Dela un timp s'a oprit și a râs de mine bătând din palme...“

Era ceva grav de tot. O lovitură trădătoare. Una dintre acele cari, chiar și în lumea celor „mici“, mai mult doare în suflet decât în față.

„Ascultă dragul meu! Nu-i destul să-l bați cu pumnii și cu picioarele. Asta e prea puțin. Răutatea lui merită o și mai mare pedeapsă. Trebuie să-l pui cărbuni de foc pe cap“.

Copilul zâmbi mulțumit că tatăl său îl aprobă într'atăta. În același timp însă, tatăl deschise o carte groasă de tot și citi cu glas domol: „Dacă vrăjmașul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă îi este sete, dă-i să bea, căci făcând acestea, grămădi-vei cărbuni de foc pe capul lui“ (Rom. 12, 20).

Se întâmplă, că prietenul fals avu de-a face cu jandarmii și cu închisoarea încă înainte de terminatul școlii.

Erau deja cărbunii cari îi ardea capul. Și încă nu destul de arzători. Pe cel mai înfierbântați îl pune Dumnezeu la ziua tuturor socotelilor.

Cam așa îndeamnă o istorioară destinată copiilor, spre a-i deprinde de mici cu iertarea și iubirea.

Sfânta Scriptură, într-o pagină de proorocul Isaia, ne arată cum se prepară și se lucrează cu cărbunii arzători și curățitori.

Într-o încăpere mare de templu, pe un tron înalt și măreț, în haine solemne, stă Domnul Savaot, adiat de cântecul și sborul serafimilor. Lângă El, un jertfelnic cu cărbuni aprinși. Unul din serafimi apucă cu cleștele un jar și atinge cu el buzele necurate ale unul păcătos. Cel atins, devine om curat.

Așa se săvârșește răzbunarea.

Răzbunarea e un mare jertfelnic pe care într-o zi, se vor arde toate nedreptățile, toți monștrii și răiți cari n'au voit să se îndrepteze. Jertfelnicul acesta e a lui Dumnezeu. „A mea e răzbunarea și răsplătirea lor“ (Deut. 32. 35). A omului e numai răbdarea și stăpânirea de sine. Lucru foarte prețios de altfel. Fiindcă „cel ce-și stăpânește duhul e mai mult decât cuceritorul de cetăți“ (Pilde 16, 32).

Omul nu poate aprinde jertfelnic răzbunător, nu poate pogori foc din cer peste capul vrăjmașului. Lui l-e dat, l-e îngăduit, cel mult, să pună numai, și în chip de tot delicat și dacă e curat, cărbunii curățirii, a iertării pe capul celui ce-l vrăjmășește.

Trebuie să te ști sluj de „cărbunii“ aceștia; altfel, poți să strici totul, ca apostolii cari volau să pogoare foc peste capetele Samarinenilor și cărora Mântuitorul a fost silit să le zică: „Nu știți fiil cărui spirit sunteți?...“

Pr. Gh. Perva

Despre ce să predicăm?

În Duminica a 25-a după Rusale (14 Noembrie), tema: **Aproapele meu.**

Legiuitorul, care vine în evanghelia de azi să ispitească pe Iisus, vrând să și îndreptățească atitudinea, îi mai pune o întrebare: „Și cine este aproapele meu?“ Cine este acela pe care cea mai mare poruncă din Lege mă obligă să-l iubesc ca pe mine însumi? Și astfel s'a lămurit atunci o problemă actuală pentru toate timpurile, și mai vărtos pentru cele de acum. De înțelegerea ei atârna liniștea și pacea noastră și a lumii, atât de mult dorită și atât de departe de noi. Astăzi mai cu seamă, când aproape toate popoarele s'au înleștat în luptă și inima umanității șovăie între iubire și ură, întrebarea legiuitorului revine și pe buzele noastre: Cine este aproapele meu? Până unde trebuie să ajungă iubirea față de acest aproape al meu, și unde încetează? În acest vâl-mășag de oameni care mă'nconjoară cu iubirea sau cu ura lor, vreau să-mi recunosc pe deaproapele meu. Cine este el?

La întrebarea legiuitorului din evanghelia, care este și întrebarea noastră a tuturor Mântuitorul a dat un minunat răspuns în Parabola Samarineanului Milostiv. Un Iudeu căzut între tâlharii care l-au lăsat mai mort pe drumul dintre Ierusalim și Ierihon, este salvat și îngrijit cu dragoste de un Samarinean. Nu îi este rudenie, nici prietin, nici cunoscut, nici de acelaș neam, ci dimpotrivă: dușman. Știut este, că între Iudei și Samarineni dăinuia de veacuri mare dușmănie: și politică și religioasă. Pentru că n'au fost pri-

miți de Iudei ca să se roage la acelaș altar, Samarinenii s'au răzbunat, punându-le piedeci la rezidirea templului. Așa încât. Iudeul rigorist ocolea prin pustie, trecând de două ori Iordanul, numai ca să nu calce pământul Samariei ori, Doamne ferește, să se'ntâlnească cu vre-un samarinean... Și totuși, Domnul Hristos îi face să se'ntâlnească în parabola aceasta, și-i apropie printr'o stranie iubire pe care, însă, n'o dovediseră ceilalți doi trecători — preotul și levitul — de un neam cu cel căzut între tâlhari, care trecuseră nepăsători pe lângă dânsul... Deci la urmă Iisus îl întreabă pe ispititor: „Care dintre aceștia trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari?“ Răspunsul a venit așa cum îl voia Hristos: „Cel ce a avut milă de el“ (Lc. 10. 37).

Așadar, însuși Hristos Domnul ne învață că orin iubire trebuie să ne recunoaștem pe aproapele nostru. Aproapele celui căzut între tâlhari este cel ce a făcut milă cu dânsul, fie acela chiar dintre dușmanii lui. Prin iubire explică Iisus înțelegerea despre aproapele, precum a explicat și pe cea despre milostenie și despre bogăți și săraci pe care deasemenea vrea să-i apropie prin iubire. Nu pot spune: cutare sau cutare e aproapele meu, dacă niciodată nu i-am dat o cât de mică dovadă de dragoste. Capacitatea noastră de iubire — am putea spune — este măsura concepției noastre despre deaproapele.

Iudeii și păgânii îndeobște aveau o concepție foarte strămtă despre aproapele, tocmai de aceea pentru că inima le era săracă în iubire. Pentru ei deaproapele era familia, rudeniile și, cel mult, conaționalii. Străinii nu erau deaproapele lor, și nu meritau — după ei — milă sau iubire, ci ură și răzbunare. Dar a venit Mântuitorul să sfarme această înțelegere îngustă, prin iubire: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău Aceasta este întâia și cea mai mare poruncă. Iar a doua asemenea acesteia este: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși“ (Mt. 22, 38—39). Așa spuneam altădată, vorbind despre iubire, că ea tinde să cuprindă cu brațul său cerul și pământul: pe Dumnezeu și pe oameni. Despre iubirea față de Dumnezeu am vorbit. Iar la Duminica Samarinenței am spus că însuși Dumnezeu nu face deosebire între oameni, ci tuturor le împărtășește harul său. Atunci cu ce drept am face noi deosebire în iubirea față de semenii nostri? „Auzit-ați că s'a zis: să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrășmașul tău; iar eu zic vouă: iubiți pe vrășmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blastămă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă supără și vă prigonesc... Să de iubiți pe cei ce vă iubesc pe voi, ce plăta

veți avea? Au nu și vameșii aceeaș fac? Și de veți îmbrățișa cu dragoste numai pe prietenii voștri, ce mai mult faceți? Au nu și vameșii fac așa?" (Mt. 5, 43—47).

Toate aceste învățături ale Mântuitorului Hristos le rezumă sf. Vasilie cel Mare într'o scurtă concluzie: „Domnul a învățat că trebuie să socotim de aproapele nostru pe fiecare om“. Mai mult: aproapele nostru este acela ce pătimește, cel ce are nevoie de ajutor. Oricine ar fi. Chiar și dușmanul (Papini: Viața lui Isus). Aceasta este adevărată concepție despre aproapele, pe care ne-o propune Isus.

Cuvine se, dar, să ne întrebăm: dacă ne am ridicat noi, creștinii de azi, pe ste concepția strămoșilor și păgânilor. Astăzi, când aproapele nostru pânzeste în dosul baricadei și din tranșeie; astăzi, când popoarele seucid prin blocada foamei, în războiul acesta grozav când omul a devenit într'adevăr lup pentru semenul său, — se mai poate vorbi despre aproapele nostru în înțelesul vot de Mântuitorului Hristos? Totuș, da! Ați citit în ziare că la noi sunt îngrijii prin spitale, cu toată solitudinea, prizonierii bolșevici răniți, care luptaseră împotriva ne.

Cu prilejul misiunii din Basarabia, după recucerirea ei, un preot a auzit dela niște țărani din Varnița, unde fusese găzduit, că sătenii dădeau din pânea lor prizonierilor bolșevici ce treceau în lungi coloane, care când au evacuat Basarabia le-au nimicit până și morile în care și măcinau pânea. Desigur, preotul a rămas contrariat, în primul moment, de această purtare a unor țărani români. Prea era pornit de ceea ce văzuse în urma bolșevicilor. Dar în cele din urmă totuși i-a venit în gând Parabola Samarineanului Milostiv. Fapta acelor țărani dovedește o adevărată înțelegere a noțiunii deapropelului și dă răspuns creștinesc la întrebarea noastră: Cine este aproapele meu? Oricine om, fie chiar și dușmanul care are nevoie de mila și iubirea mea.

E adevărat, însă, că noi oamenii nu vom putea cuprinde pe toți semenii noștri în aceeași dragoste în mod egal. Nici Dumnezeu nu ne o cere, și nici nu e firesc: Nici soarele nu încălzește tot pământul deodată, și toate vietățile, cu aceeași intensitate. Nici lumina nu luminează la fel toate lucrurile din juru-i. Și cel mai îndepărtat necunoscut, precum și fratele meu; și prietenul, precum și dușmanul meu; și compatriotul, precum și inamicul patriei mele, — toți deapropelului mai se chiamă. Și pentru toți se cade să am dragoste. Dar există o oarecare nuanțare în această dragoste. E natural ca să-mi iubesc copilul mai mult decât pe nu știu care necunoscut din nu știu ce parte a lumii. Și deasemenea, mai a-

proape îmi este prietenul ca și dușmanul. Nici nu se discută că mai mare dragoste va trebui să am față de cel de un neam cu mine, decât față de inamic. O pătră, ce cade în apă, în jurul ei face valurile cele mai mari, iar mai departe, din ce în ce mai mici.

Lumea este azi o nesfârșită cale dintre Ierusalim și Ierihon pe care zac cei mai mulți dintre semenii noștri, ca și iudeul căzut între tâlhari... cu deosebirea că acum nimeni nu se pleacă asupra lor cu dragoste de frate. Deaceea se sbate lumea noastră în mizerie și sânge, pentru că e lipsită de Samarineni milostivi. Iată ce ne trebuie: Inima caldă de iubire a Samarineanului Milostiv, aplecată peste durerile și rănilor omenirii, ca să le vindece. Fiecare din noi poate fi un samarinean milostiv. Să avem, deci, pentru fiecare, unde lemnul iubirei de frate, ca să-i alinăm rănilor sufletești și trupești: Pentru cel amărit, o vorbă de mângâiere; pentru cel mizer, o bucată de pâne; pentru cel neștiutor, un sfat bun; pentru cel nenorocit, o mână de ajutor; pentru cel rătăcit, un sfat de inimă curată... Și iată așa, îl vom recunoaște și noi pe aproapele nostru, prin iubirea creștină.

B.

Cărți

Pr. Dr. Marcu Bănescu: SPRE NOUA ORDINE SOCIALA, Diecezana Caransebeș, 1943, pag. 144.

Harnicul preot Dr. Marcu Bănescu închină muncitorului român pagini pline de învățatură creștină, care cuprind zece conferințe ținute muncitorilor din Anina.

Sf. Sa a trăit în mijlocul muncitorilor români, i-a cunoscut mai de aproape, le-a văzut traiul pe care-l duc, suferințele și gândurile ce le nutresc.

Problemele ce le tratează sunt aceleași pentru toți muncitorii români. În cuvinte pline de însuflețire, Pr. Dr. Marcu Bănescu arată misiunea muncitorului român în Statul nostru. Cei mai mulți sunt oameni veniți dela sate la orașe, „dela ogor la fabrică“ (pp. 9—19), unde adeseori în mediul orașului se înstrăinează și sunt răpiți de valurile vieții sociale potrivnice chemării bisericești. — Se înstrăinează — dar preotul îi povățuește: „Rămâneți în Hristos!“...le atrage atenția asupra „Cărții de temelie a ordinii morale și sociale“, care-i: *Biblia*. Sf. Scriptură rezolvă toate dorințele lor. Prin exemple frumoase, ilustrate cu citații biblice, autorul destăinuiește idealul evanghelic muncitorului român, trudit de gândul greu al zilei și al existenței de mâine: „Vă simțiți înstreinați? Singuri? Mergeți fără zabavă la preot... Pe preot îl găsiți ușor și vă primește oricând. Când închide ușile bisericii, el ne deschide, pentru oricine, ușile casei sale“ (pag. 36).

Și așa rând pe rând povățuește pe muncitor să se apropie de sf. Biserică, căci nimeni mai bine ca și Hristos, n'a înțeles și n'a deslegat problema muncii — a patronilor și a muncitorilor. În „Rolul cultural, național și social al Bisericii“, sunt descrise fazele de unitate națională, epocile de glorie ale vieții noastre ortodoxe, — când Biserica și cu poporul român, una sunt dela începutul existenței — (pp. 91—111). Biserica noastră a fost multă vreme prigonită de cei mai înverșunați dușmani ai zilelor trecute, de sectari, cari pe toate căile au căutat să fure sufletele bunilor români. Ideile acestea sunt dezvoltate în conferința: „Sectele religioase sunt o primejdie socială și națională“. Desprindem din „Misionarismul muncitorului român“, următoarele îndemnuri: „Lumea se agită azi, se frământă. Se formulează tot felul de învățături și se propovăduiesc cu fanatism. Voi nu puteți rămâne indiferenți în fața acestor agitații și fanatisme. Intrați și voi în luptă cu tot fanatismul vostru. Voi luptați pentru un adevăr superior și veșnic, nu pentru un caz care azi înfăcărează masele, iar mâine va fi un cuvânt perimat și mort. Voi trebuie să intrați cu Hristos, în sufletul Neamului. Voi trebuie să fiți misionari ai iubirii lui Hristos în lume, prin care trăim și clădim o viață nouă. Folosiți forța voastră organizată și solidară, spiritul vostru dinamic și combativ pentru biruința idealului creștin în lume! Luptați cu tot entuziasmul pentru legea străbună și va triumfa lupta voastră!“ (pp. 141—142).

Cartea Pr. Dr. Marcu Bănescu e scrisă clar și frumos. Calitățile Pr. Dr. Marcu Bănescu sunt descoperite dela citirea primelor pagini; ele tradează mult spirit de observație. Felul original cum sunt scrise aceste conferințe, credem că sunt unice în ceea ce privește *pastorația muncitorilor români*, de aceea le recomandăm preoților noștri.

Protodiacon T. Roșca: PRIETENUL MEU, Caransebeș, 1943, pag. 29.

Protodiaconul T. Roșca publică constatări și sfaturi pentru fericirea vieții familiare. Scrise pe înțelesul poporului, tinerii cari se căsătoresc găsesc în ele multe sfaturi bune, îndemnuri creștinești, povește și îndreptări în viața familiară. Ele sunt culese cu mult tălc din Sfânta Scriptură și din viața practică, pentru fericirea bunilor creștini. De aceea trebuiesc respectate, ca astfel Sf. taină a cununiei să aducă rodirile ce izvorăsc din binecuvântarea lui Dumnezeu asupra familiei creștine.

Prof. C. Rudneanu

Informațiuni

■ NUMIRI. În ședința adm. bisericească a Ven. Consiliu Eparhial, ținută în 2 Nov. c. s'a numit pr. Ioan Bosco din Hinchiriș-Bihor preot ajutor pe lângă pr. E. Crăciun din Vărfurile; diac. Mihai Pavel e numit la parohia Cladova în locul pr. P. Barna care rămâne mai departe la Vața de jos; diac. Simion Mer-

cea, hirotonit de preot în 29 Oct. c. e numit la Zăbrani și pr. Avram Burdan e numit catehet la colegiul „I. Antonescu“ din Arad.

■ ADUNAREA EPARHIALĂ a Episcopiei Oradiei, ținută în 24—25 Oct. 1943, a ales de consilier cultural pe păr. Aurel Dărăban și a hotărât între altele ca — pentru susținerea zelului de desăvârșire a preotului în cele duhovnicești, culturale, pastorale și misionare, — să se institue pentru toți preoții din Eparhie un examen din cinci în cinci ani. Modalitatea ținerii acestui examen, care e menit să îndemne clerul a ține pasul cu mersul și cerințele vremii, se va cuprinde într'un regulament special.

■ CHEMARE. Am intrat în sezonul potrivit propagandei misionare și acțiunilor culturale și religioase. Vin oamenii de pe câmpurile de lucru acasă și împreună cu ei serile lungi. Este momentul cel mai bun pentru P. C. Preoți, ca să înceapă o nouă lucrare pentru câștigarea de abonați la foaia „Calea Mânturii“. Din tabloul abonaților se constată că sunt parohii în care foaia a pătruns și se cere în număr foarte mare, dar sunt și parohii unde foaia este aproape inexistentă.

Pe lângă interesul superior al Bisericii, este în interesul preoților, — pentru a-și ușura greutățile pastorației și ale predicii — ca să răspândească în toate familiile foaia, la a cărei scriere și tipărire se depune atâta cheltuială de energie și de bani, pentru a fi cea mai ieftină foaie religioasă și cea mai potrivită școală catehetică pentru popor.

Răspândiți „Calea Mânturii!“..

Școala de Duminecă

46. Program pentru Duminecă 14 Nov. 1943.

1. *Rugăciune*: Doamne și Stăpânul vieții mele... (Ceaslov, pg. 20).
2. *Cântare comună*: Câți întru Hristos v'ați boțezat...
- 3—4. *Cetirea Evangheliilor* (Luca 10, 25—37) și *Apostolului* (Efesenii 4, 1—7) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: De Tine se bucură...
6. *Cetire din V. T.*: Tot despre porunca IV. dz. (Calea Mânt. Nr. 11 din 16 Aug. 1942).
7. *Povește morale*: Lauda dreptei judecăți (Pildele lui Sol. c. 29).
8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc.).
9. *Cântare comună*: Unul Sfânt, unul Domn...
10. *Rugăciune*: Stăpâne, Doamne, Dumnezeu nostru, carele singur știi boala ticălosului meu suflet și leacul acestuia, tămăduiește-l cum știi, pentru mulțimea milei Tale și a îndurărilor Tale! Căci din faptele mele nu-i cu puțință a pune peste ele alifie, nici untdelemn, nici legături. Dar Tu, cel ce ai venit să chemi la pocăință, nu pe cei drepti, ci pe cei păcătoși, ai milă și îndurare și Te milostivește spre dânsul, rupe zapisul faptelor mele celor multe și urite și mă povățuește la calea cea dreaptă, ca umblând întru adevărul Tău, să pot scăpa de săgețile vicleanului, și așa să stau fără de osândă înaintea înfricoșatului Tău scaun, slăvind și laudând Prea Sfântul Tău nume în vecii vecilor. Amin.

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1, 1943).

A.